

Naprej velja
za Ljubljano:
za vse leto 6 gl. — kr. a. v.
za pol leta 3 " 20 " " "
za čet. " 1 " 75 " " "
po pošti:
za vse leto 7 gl. — kr. a. v.
za pol leta 3 " 60 " " "
za čet. " 2 " 5 " " "

NAPREJ.

Oznaka.
Za navadno dvestopno
vrsto se plačuje:
5 kr., ktera se enkrat,
8 " " " dvakrat,
10 " " " trikrat
natisne, večje črke pla-
čujejo po prostoru.
Za vsak tisk mora biti
kolek (štampelj) za 30 kr.
Vredništvo je na starem
trgu hišna št. 15.

Rokopisi se ne vračujejo.

Dopisi naj se blagovoljno frankirajo.

Št. 26.

Ta list izhaja vsak torek in petek.

Tečaj I.

Ljubljanski deželni zbor.

26. marca. (35. seja.) Pričujoči so bili c. komisar g. Roth in prvosednikov namestnik g. pl. Wurzbach; v sejo ni bilo gospodov: kneza in vladike (škofa) Vidmarja, Antona gr. Auersberga in Obreze. Zadnje seje zapisnik se je prebral in potrdil. G. prvosednikov namestnik je označil, da je pred zbornico položena g. Kapeleta prošnja, katero je podpisalo 18 poslancev, naj bi se namreč vladi podala prošnja, da bi železnica ob Kolpi iz Zagreba na Reko šla, kar je najbližje mogoče, ob naše meji. Zakon o cestah se je tretjič prebral in potrdil. Potem so prišle na vrsto porotnice. Poročevalec je bil g. dr. Zupan. Bral je odborovo poročilo in nasvet, ki pravi: deželni zbor kranjskega vojvodstva pripoznava, da je v izobraževanjih, družbenih in političnih zadevah naše domovine želeli, naj bi se zopet vpeljale porotnice, in opiraje se na §. 19. črko b) deželnega reda, nasvetuje: visoka državna vlada naj bi položila, ako je mogoče, že pred prvi državni zbor na presod nov kazenski red, v katerem bodo tudi porotnice za težka nepolitična in politična hudodejstva, in za vse prestopke storjene z natisnjenimi besedami. Temu nasvetu se je vpri g. pl. Strahl rekoč, ako se hoté postaviti porotnice, mora narod čutiti, da so potrebne, pri nas bi pa bile samo težéce; 2) čut, kaj je po pravici, moral bi že bil pri narodu vlésti v kri in meso. Opominjal je dalje, da so v Belgii in tudi pri nas porotnice dosti nedolžnih obsodile; vzlasti da vé za nekoga, ki je 12 let nedolžen vzdihoval v ječi, in potem žalostno umrl; da se zaradi porotnih obsojil ne more nihče pritožiti, rázun če se kje ni ravnalo po pravilu. Porotnice bi žalile enoto in celoto naših prav. Zakaj bi samo nekatere dežele imele drugačne sodbe, druge pa ne? Potem je nasvetoval: ako se premisli, da porotnice tej deželi niso potrebne, in da jih tudi sploh ne želi narod; ako se premisli, da je pravosodnosti na korist, da bi sodbe po vsem cesarstvu bile enake, da torej to vprašanje, ali bi se postavile porotnice ali ne, nikakor ni vprašanje vse dežele ali kacega kraja naše dežele: zatorej naj bi se to délo na stran, in govorilo o tistih rečéh, ki imajo denes priti na vrsto. Na to se je oglasil dr. Toman, rekoč, da Angleška ima že več sto let porotnice, katerih ne bode nikoli v némar puščala; da človek v sebi nosi tisti čut, kateri mu pripoveduje, kaj je po pravici, kaj ne; da Kranjci dobro čutijo, da so porotnice potrebne; da mora državljani pomagati državna bremena povsod nositi, zatorej tudi pri porotnih sodbah; da tudi sodniki, ktere je postavila država, niso zmirom po pravici sodili; da so zaradi natisnenih besed prehudo začeli ravnati; da so v tej zadevi obsojila naredila kvare več, nego nasprotje. Podpiral je odborov nasvet. Potlej se oglasi za porotnice še dr. Bleiweis (slovenski), in pravi, da zdanji

državni pravdnik v Ljubljani g. Kaiser je sam govoril leta 1850, kako so potrebne porotnice. G. baron Apfaltern je djal, da je po vsakej prekucii narod vnet za narodne straže, porotnice itd. Enako je bilo tudi pri nas; toda potem so nesli svobodo v grob, iz kterega nam je zopet zdaj vstala od smrti; ali da je treba po časi bližati se boljšim napravam; treba je, da izpodrastó izobraženi sodniki itd. Podpiral je nasvet g. pl. Strahla. Pridružil se mu je tudi g. Kromer. Opomnil je še g. dr. Toman, ako bi ne bili imeli leta 1848, da bi ne bilo padlo seme, ki je 20. oktobra 1860 obrodilo tako lepo klasje. Naposled je govoril dr. Zupan, da celó Napoleon I. leta 1808 ni bil ovrgel porotnic, ampak potrdil; potem da so prišle tudi v navado po Nemškem in Laškem; da se na Pruskem nihče ne potéza, naj bi jih ne bilo, ampak naj se poboljšajo in popravijo; da so jih samo pri nas v Avstrii odpravili. Pristavil je, da tisti čut, kaj je po pravici, kaj ne, le omika izobražuje; da so tudi državni sodniki nepravilno sodili; da stroški za slabe sodbe so zmirom preveliki, stroški za dobre sodbe pa tudi zmirom veliki, in da zakaj je ondod, koder so porotnice, vsako leto menj hudodejstev? Odborov nasvet je obveljal, ker je zanj glasovalo 18, zoper njega pa 10 poslancev. Kako so glasovali, to smo povedali v zadnjem listu. Potem je prišla vrsta na to, koliko povračila bi rada tržaška srenja za porode kranjskih mater in kranjskih najdencev v Trstu. Poročevalec je bil dr. Bleiweis, ki je na tanko razložil, kako so te reči. Vse drugo je bilo povedano v zadnjem listu.

27. marca. (36. seja.) Pričujoči so bili c. namestnik g. baron Schloissnigg in prvosednikov namestnik g. pl. Wurzbach. V sejo ni bilo gospodov: kneza in škofa Vidmarja, Antona grofa Auersberga, barona Apfalterna, pl. Langerja in Lokarja. Zadnje seje zapisnik se je prebral in potrdil. Srenja Reinthal (na Kočevskem) poda zbornici po g. Gustavu grofu Auersbergu prošnjo, da bi se zopet vrnil neke hranjene obligacije. Po g. Vilharji izročé zbornici v slovenskem jeziku županije: Loka, Studenec, Želmlje, Tomišelj, Gornja Šiška, Šentjuri, Ig in Dobrova prošnjo, da bi se jim dal slovenski odgovor na tisto prošnjo, katero so bile položile že lanskega leta 15. dan maja meseca. Obé prošnji sti izročeni prosilnemu odboru. — Potem je bil na vrsti nasvét deželnega odbora, naj bi se iz zaklada zemljiške osvoboditve (grundentlastungsfond) za upravno leto 1862 dodálo 2783 gld. 2½ kr. potrebam tiste komisije, ki je za osvoboditev zemljiške služnosti. Tej komisii je bilo namreč za upravno leto 1862 odločenih 7821 gld., in komisijam, ki so pregledovale posamezne kraje, 28900 gld., torej vsega vkup 36721 gld. Ali komisije, ki so pregledovale posamezne kraje, potrošile so 3805 gld. 10 kr. več, nego jim je bilo odmerjeno; ker je pa imela deželna komisija 1022 gld. 47½ kr. prihra-

njenih, zato potrebuje samo 2783 gld. 2½ kr. Deželni zbor je tedaj nasvetoval, naj bi se to doplačalo, in c. k. komisii za osvoboditev zemljiške služnosti naj bi se povedalo, da bi se prihodnjič držala tistih stroškov, kateri so jej odločeni. G. Mulley pak je nasvetoval, naj se to podá zopet deželnemu odboru, da tenko presodi: 1) ali je res treba teh 2783 gld. 2½ kr. dodati, ali pa ne, ker se je nadjati, da se letos prihrani toliko, kolikor tukaj manjka; 2) naj bi deželni odbor imel dolžnost, da bi pri c. k. deželnej komisii dobro gledal v bukve tiste komisije, ki je za zemljiško osvoboditev, da bi videl, kako napreduje delo, in koliko zadája stroškov, pa ko bi zapazil, da se kaj napek dela, naj bi se oglasil, da se to odpravi. Ta nasvet je bil podpiran; za-nj se je potezal g. Brolih, izpodbijal ga je g. baron Schloissnigg; glasovanje pak je potrdilo odborov nasvet. Za tem je bil na vrsti most preki Save pri Krškem. Poročevalec je bil g. pl. Strahl. Oznanil je nasvete novčnega odbora. Prvi nasvet je: naj bi se ta most ne zidal samo ob deželnih stroških. Potrdilo ga je glasovanje. Drugi nasvet: naj deželni zaklad enkrat za vselej dá 10.000 gld. a. vr. podpore tistemu, kdor bi se tega mostu lotil. Ako bi to dovolila vlada, naj bi on potem pobiral mostovino, samo da bi moral: a) most postaviti po tistem črteži (planu) in v tistem času, ktere ga bi mu odločile gosposke, ki bi se dogovorile z deželno vlado; b) da bi moral on sam dobro trditi most, dokler bi užival mostovino; doklér bi jo smel uživati, naj bi mu zopet odločile gosposke z dogovorom deželne vlade; c) ko bi več ne smel pobirati mostovine, potem bi moral deželi most prepustiti v dobrem stanu. G. Brolih je nasvetoval, naj bi se o podpori nič ne govorilo, dokler se ne bi razglasilo, da se zaráš ima zidati most, ker morda bi ne bilo treba toliko dati. G. Derbič pak je rekel, da bi se namestu odborovega nasveta postavilo tako-le: naj se ta most predá komu po dražbi, da bi ga zidal; naj se odloči temu človeku, če se veliko odloči, enkrat za vselej 10.000 gld. podpore iz deželnega zaklada. (Vse drugo naj ostane, kakor je svetoval odbor.) Ta nasvet je podpiral g. Mulley; g. Brolih je pa še vedno svojo trdil. G. dr. Toman je podslanjajal Derbičev nasvet, pristavlja, da bi dežela potem nikoli ne imela pravice do mosta, ako bi nič ne pripomogla. Tudi poročevalec je odobril nasvèt g. Derbiča, ker je določnejši. Glasovanje ga je potrdilo; vse drugo je obveljalo, kakor je želel odbor. — Zdaj pride vrsta na zakon, kako bi se imel požigati ljubljanski močvir. Poročevalec je bil g. dr. Bleiweis. Oznanil je, kaj je o tem sklenil odbor, ki je bil nalašč za to osnován. §. 1. odborovega nasveta pravi: močvir naj se požiga vsako leto samo od 16. avgusta do 15. septembra po vseh večih prostorih in koder močvirska trava raste, toda na požiganje mora paziti komisija, ki je postavljena, da bi močvir posušila; njeni ukazi naj se poslušajo. G. Obreza je svetoval: „kmetje najbolj vedó, kdaj imajo požigati brez vse škode in nevarnosti; pa tudi le oni najbolj vedó, v kakošnjem vremenu in o kterej dobi imajo požigati, tedaj nasvetujem: močvir naj se požiga vsako leto od 16. avgusta do konca oktobra meseca. Ta nasvèt je podpiral g. Mulley in g. Brolih; ométal ga je g. Guttman. G. dr. Toman je naredil dva nasveta. V prvem je govoril, naj bi se močvir požigal od 16. avgusta do konca oktobra meseca; ali pa: od 16. avgusta do konca septembra (ako bi namreč zbornica ne hotela potrditi prvega nasveta), sicer je pa ostal pri tem, kar je želel odbor. G. dr. Bleiweis je priporočal odborov nasvèt rekoč, da je odbor vprašal kmetov, ki so trdili, da je požiganju štiri tedne zadosti; da se ne more požigati brez močvirske komisije, kakor je nasvetoval g. Obreza. G. baron Schloissnigg je opomi-

njal, da vladi sušilo ljubljanskega močvirja prizadeva mnogo stroškov, da torej ne more pritrđiti, da bi njena komisija ne imela nič govoriti. Glasovanje potrdi prvi nasvèt g. dr. Toman. Potem se obveljali §§. 2., 3., 4., 6., 7. in 8. §. 5. je odpadel. Ti paragrafi so taki-le: §. 2.: močvirska komisija naj pregleda take močvirne kraje do konca julija meseca, poprej pa naj županu dá naročilo, da oznani, kateri dan in ktero uro pride komisija. §. 3.: potem, ko pregleda komisija, naj se pogovori s srenjskim županstvom, po katerih krajih naj vsi posestniki kmalo začno požigati, doklér smejo žgati, in kako naj varujejo ognja. Ta dogovor naj se zaznamova v poseben zapisnik; en prepis tega dogovora naj se dá tudi županstvu. §. 4.: župan mora ta dogovor dati precej na znanje vsem posestnikom, da se na tanko po njem ravna; župan mora tudi skrbéti, da se na tanko izpolni, kar bi ukazala močvirska komisija. §. 6.: ako bi kdo tožil močvirsko komisijo, tak naj se oglasi pri političnej deželnej upravi; ali zaradi tega se ne ustavi požiganje. §. 7.: županstvo mora ugasniti vsako požiganje, ktero ni po §. 1. in po §. 3. Če je pri ugaševanju kaj stroškov, mora jih plačati, kdor je ognja kriv. §. 8.: po cesarskem ukazu, danem 20. aprila 1854, naj se kaznuje vsak župan in posestnik, če se ni držal teh naredeb. Globa (kazen v denarjih) naj pride v srenjsko blagajnico. Potem se je bral uvod le-tega zakona: „naj več ne veljá naredba ljubljanskega poglavarstva o močvirji, dana 11. aprila 1835; naj tudi več ne veljajo poznejše naredbe, ki se tičejo požiganja po ljubljanskem močvirji,“ in odborov dostavek: „naj se naroči deželnemu odboru, da izmed sebe še enega uda več pripravi v močvirsko komisijo.“ Potrdilo je glasovanje. — Prišel je na vrsto nasvèt deželnega odbora; naj se g. dr. Čubru primákne po 315 gld. na leto penzije (zdaj dobiva po 525 gld.) Podpiral je ta nasvet g. poslanec Guttman in dr. Toman. Potrdila ga je zbornica z obilo večino. — Poslanec Dežman je na to povedal, zakaj je odbor §. 7. učilniškega patronstva zopet potrdil, kakor je bil prvič narejen; oznanil je dalje, da odbor deželnemu zboru priporoča, naj potrdi to-le željo: „ker razvoj kranjskih učilnic potrebuje krepke pomoči od vlade; ker je vlada uže do zdaj mnogo priložila iz javnih zakladov, kadar so se zidale nove ali širile stare ljudske učilnice; ker naposled nekatere srenje po deželi zaradi ubožstva nič ne morejo podpirati ljudskega učilstva, ako jim ne pomaga vlada: zato deželni zbor kranjskega vojvodstva želi: 1) naj bi se iz državnega zaklada pomoč dajala tachim, za ktere je gotovo, da ne morejo plačevati učilniških stroškov; 2) naj bi se naročilo deželnemu odboru, da to odborovo željo dá na znanje vladi, in deželni odbor naj bi tudi vlade prosil pomoči, kadar bo videl, da ta ali druga srenja sama ne more učilnice hraniti. Potrdilo je glasovanje to željo, §. 7. pa, kakor je bil poprej narejen.

28. marca. (37. seja.) Pričujoča sta bila c. komisar g. Roth in prvosednikov namestnik pl. Wurzbach; v sejo ni bilo gospodov: kneza in škofa Vidmarja, Ambroža in Antona grofa Auersberga. Zadnje seje zapisnik se je prebral in potrdil. G. dr. Bleiweis s tovarši podá zbornici to-le vprašanje:

Slavna c. k. deželna vlada! Ker obila naloga neodložljivih reči, ki jih je drugi deželni zbor kranjske vojvodine prejel iz rok slavne vlade, iz rok prvega deželnega zbora, iz rok deželnega odbora in mnogo poslancev, ni pripustila, da bi se bil deželnemu zboru v posvetovanje izročil nasvet zaradi učnega jezika v naših ljudskih in srednjih šolah, zato si zdolej podpisani v dolžnost svojega poslanstva štejemo, za zdaj vsaj to vprašati slavne vlade: 1) kako je to, da gledé na cesarski zakon, po katerem je nauk slovenskega jezika

ukazan (obligaten) nauk v naših gimnazijah; — dalje gledé na to, da vsak ukazani nauk ima učiti v tistem nauku preskušeni učitelj; — in na posled gledé na to, da med učitelji slovenskega rodú je notorično po družih gimnazijah toliko taci, ki so izprašani in potrjeni v slovenskem jezikoslovju, in tedaj ne more veljati nikakoršen izgovor, da pripravnih učiteljev ni: kako tedaj je to, da v ljubljanskej in kranjskej gimnazii, razun tega, da je tukaj več takih učiteljev, ki slovenskega jezika celó ne umejo, da celó za nauk slovenščine ni noben po postavi izprašan in potrjen učitelj postavljen, ker profesor Marn je c. k. katehet, in le iz svoje lastne dobre volje namestovaje uči slovenščino v 7. in 8. gimnazijskem razredu? Ta prikazen je pa toliko čudnejša, ker uže pod Metternichovo vlado leta 1817, ko slovenščina še ni bila ukazan nauk, vendar je bila uže stolica za slovenski jezik v Ljubljani ustanovljena; — 2) kako je to, da za 8. gimnazijalni razred še zmiraj ni primernege berila? 3) ali je slavne c. k. vlade volja, da pripomore, kar največ more, da se taka nepristojnost, ktera djanski ovira toliko potrebno učenje slovenskega jezika v gimnazijah in nasprotuje po Nj. Veličanstvu slovesno zagotovljenej ravnopravnosti sploh, še posebno po ces. ukazu, danem 8. avgusta 1859, brž ko brž odpravi in se vsaj uže v prihodnjem šolskem letu 1863—64 postavijo za Ljubljansko in Kranjsko gimnazijo sposobni učitelji, da ne bosti ti dvé gimnazii in vzlasti ljubljanska gimnazija 1. reda stali za novomeško, ki ima po zakonu (postavi) potrjenega učitelja? Mislilo se je, da se to uže letos zgodi, ko so nam poslali iz tujega 5 učiteljev; ali za slovenščino ni bilo ne enega med njimi. Vsak drug nauk ima svojega potrjenega učitelja, samo uboga slovenščina ga na domačih gimnazijah nima.

V Ljubljani 28. sušca 1863.

Dr. Bleiweis.

Dr. Lovro Toman.

Jernej Vidmar, knez in škof.

Vilhar.

Koren.

Lekar.

Klemenčič.

Rozman.

Dekan Toman.

Ambrož.

Kapele.

Dr. Zupan.

Dr. Skedel.

Zagorec.

Baron Anton Cojz.

pl. Langer.

Gustav Graf Auersberg.

(Dalje prih.)

Govor g. poslanca Hermana.

(V štajerskem deželnem zboru 14. dan marca.)

Po tem črtižji Slovenci nimajo čisto narodno-slovenskih ljudskih učilnic, ampak le slovensko-nemške, in tudi po kmečkih nemških in slovensko-nemških učilnicah se morajo učiti enaci reči, namreč: krščanskega nauka, pisanja, številstva in jezikovega znanstva t. j. branja, slovnice in pravopisa, in vaje, da vedó svoje misli ustno in pismeno pripovedovati. Moja gospóda! če je res, da je v učilnici prva in najvažnejša stvar jezikovo znanstvo, brez kterega se tudi ne dá podučevati niti krščanski nauk, niti pisava, niti številstvo (rajtengo); brez kterega se otroci ne morejo dalje izobraževati, in ako se pomisli, koliko truda ima dete, predno v svojem maternem jeziku s pismenkovanja in slovkanja pride do urnega branja, z urnega branja do pravega branja, to je, da umeje, kar bere, in s pravega branja do tiste stopinje, da umeje tudi jezikove oblike in pravopis; ako se dalje pomisli, da samo tedaj, kadar učenec dobro vé, kaj bere; kadar so mu oblike podučnega jezika znane; kadar dobro vé za vsak jezikov del; kadar vidi, kako je sestavljen govor; kadar zna razlagati, kakošen jezikov del je ktera beseda; kadar vé stavke delati in krčiti;

ako se pomisli, da samo tedaj more materni jezik biti podloga, na ktere se je lahko učiti družih jezikov: zavzeti se je, da je tako na robe osnovan zdanji učilni črtiž (plan), ki se po njem uže abecédec učiti začne tujega jezika, kteri ga po sedaj vedno preganja ter ne izpusti do konca trudopolnega pota, dvakrat trudopolnejšega pota nego nemškim otrokom, ker se mora sicer učiti enakih stvari ali v tujem jezici, ki ga ne umeje; zavzeti se je, kako se more slovenskemu otroku pripisovati tolik nadnaráven dar; kako se mu glava more polniti s tacimi zmešnjavami, in če pomislimo, da se je treba učiti toliko reči, ktere delajo težavo, predno se jih otroci dobro in koristno izučé, in da se bolj gleda na to, kako bi se učenci navadili tujega jezika, nego na to, da bi kaj pridali znali: potem se ni čuditi, da se slovenski otroci v šoli ne navadijo niti maternega niti nemškega jezika, niti kaj drugega veljavnega; da jim je uk čisto zastonj; da se učinina za-nje za nebodigatreba plačuje, ker to malo številce nemških besed, kolikor so se jih navadili v učilnici, zopet pozabijo domá; kajti po kmetih se povsod še zdaj le slovenski govóri, in da vsa korist, ktero otroci imajo iz učilnic, ostaja samo ta, da se komaj navadijo svoje ime slabo podpisati, pa morda tudi ne kaj malega za silo brati.

Ako so uže po nemških deželah ljudske učilnice še na tako nizkej stopinji, da se je sramovati, potem si lahko mislimo, kakošne morajo biti med Slovenci, kterim se zapira celó ta mala stvarca uka, kolikor se jim ga ponuja. Po tacem spačenem uku gre slovenski mladeneč na nemške više učilnice v domačo in v druge dežele, ker nima svojih višjih učilnic. Vedno se mora bojevati s pomanjkljivim naukom prvih let, in da si je priden, pa da si ima dobro glavo, vendar le srednje dovršuje učilnice, in slabo mu je živéti, ker si ne more sam nič prislužiti po strani. Ker je svoj materni jezik popolnoma zanemaril, skoraj pozabil, mora zdaj v poznih letih učiti se ga, ko ga postavijo za duhovna ali uradnika, in tako boriti se z njim, kakor se je poprej z nemščino. Ker se pa to marsikomu zdi neprijetno, zato začne sovražiti svoj narod, čigar jezika, slovstva in zgodovine se na vsem dolgem poti svojega izobraževanja nikoli ni učil.

Tako se jemlje in se je Slovencu jemala narodnost. Narod mora sam plačevati stroške svojega tujčevanja, in gledati, kako vračuje s topoglavostjo in samopridnostjo njegov trud Slovenec, kteremu ni mar za osodo in trpénje svojega rodú. Ker se je nemščini dajala taka prednost, zato so se duri in vrata odpirala Nemcem, ako so iskali službe. Od nekdaj so bili po deželi trdi Nemci za uradnike, ki so pomagali kaziti jezik, kteri se jim ni zdel učenja vreden; trdi Nemci so bili za sodnike trdim Slovincem, in še zdaj so nekteri uradovi, ki imajo več ali menj taci nemški uradniki, da se s tolkovačem (tolmačem) pogovarjajo s slovenskimi kmeti. Nemški zdravniki, kterem gosposka daje službo ali podporo, rogovilijo s Slovenci, kakor gluho-némi (mutasti) ljudje; nemški učitelji podučujejo slovenske otroke; nemški žandarji hodijo po deželi, koder jih nihče ne umeje, pa tudi oni nikogar. Gosposka razpošilja svoja oznanila, po kterih se narod mora obračati, samo v nemškem jezici, in ako je gledališče ljudstvu učilnica, mora Slovenec tudi tega uka pogrešati. Nemški trgovci in obrtniki, ker so jim okolišnosti ugodne, jemljó najboljše prostore v deželi; v narodnih zadevah pa vleko z narodnimi nasprotniki, ker vsi ti tujci menijo, da so izobraževalci, da so gospodje; nimajo pravega srca do naroda, čigar jezik zaničujejo, ker ga ne znajo, in tudi menijo, da ni učenja vreden.

(Dalje prih.)

Dopisi.

Iz Celovca. J. V. G. Gospodičina Jozefina Haasfield, Slovenka iz Postojne, vrla igravka, misli aprila meseca potovati v Ljubljano, kjer bode izkušala izkazati se v svojej umetnosti, ako bode imela priliko, kakor se je dozdej po več krajih, vzlasti v Gradcu leta 1861. Nadjati se je, da tudi v Ljubljani dobí pohvalo, in da se bode o njej slišalo tudi iz vašega mesta kaj krasnega, kakor se je čulo od drugod. Živo jo vam tedaj priporočamo. — Po več, celó nemških krajih, lepo se je praznovala tisočletnica slovanskih apostelnov Cirila in Metoda, a tukaj prav nič. „Zakaj pa ne?“ morda bode vprašal marsikdo. Nam Slovencem tukaj še zmirom huda poje. Zeló se čudim, da imajo še vendar Slovenci celóvskega obližja tukaj svojega pridigarja (v cerkvi sv. duha); ali slovenske péte maše ob nedeljah in praznicah še zdaj nimajo. Naj si bode še tako živ in iskren Slovenec, nihče se ne predrzne o tej važnej zadevi ziniti, ali kaj napraviti. „Čakajmo še“, pravi vsak. Ali ni to žalostno? G. Einspielerjev 11. list so déli pod prepoved zaradi necega dopisa iz slovenskega Blajberga. Kdaj se pač jenjamo boriti za svojo narodnost? Morda celó, kakor šaljivo pravi Italijan: „nel mese di mai!“

Važnejše dogodbe.

Ljubljana. 27. dan t. m. je v prvem volilstvu izbran g. Jože Blaznik s 27 izmed 44 glasov v ljubljanski srenjski odbor.

Gorica. Deželni zbor je 28. dan t. m. dovršil svoj posel; prvosednik je Nj. veličanstvu presvitlemu cesarju zavpil: živio!

Istra. Istranski deželni zbor je 27. dan t. m. dovršil svoje delo; prvosednik je Nj. veličanstvu presvitlemu cesarju zavpil: živio!

Dunaj. Nj. veličanstvo presvitla cesarica pojde v začetku maja meseca v Posenhofen.

— Nj. veličanstvo presvitla cesarica pojde tudi letos v kopel Kissingen, kjer je uže najeto stanovanje od srede junija do konca julija meseca.

— Zdaj celó pišejo, da Nj. veličanstvo presvitli cesar ne pojde pred jesenjo v Dalmacijo.

— Nebo se je ujasnilo Forgachu, ki zopet ostane za dvornega kanclerja.

Česka. Nj. veličanstvo je podaljšalo seje češkega deželnega zbora do 18. dne aprila meseca.

— V ječi zaprti g. dr. Greger, poprejšnji vrednik „Narodnih Listov“ ima zopet novo tiskarno tožbo.

Galicija. Časopis „Gazeta Narodova“ je bil 24. dan t. m. zopet ustavljen.

Ruska. Gorčakov, pišejo, da je povedal poslancem zapadnih držav, zdaj ko je vpór uže skoraj potlačen, da se misli car Aleksander pogovoriti s Prusko in Avstrijsko, in podati svojim poljskim podložnikom tako ustavo, iz ktere bode Evropa videla, da car nič menj za Poljake ne skrbi, nego za prave Ruse. Tudi je upati, da pride splošnje miloščenje.

— Ruski časopis „Kolokol“, ki izhaja v Londonu, piše, da se jena Ruskem osnovalo skrivno društvo z geslom: „dežela in svoboda.“ To društvo je neki undan razposlalo razglas, ki se začinja z besedami: „bratovska kri teče; ali bode zmirom tako?“ ter opominja da bi Rusi pomagali Poljakom. V Petrogradu se tudi zopet razpošiljajo po hišah vporna oznanila.

Poljska. Čehovski se je na Lublinskem 20. dan zopet bojeval, in zmogel Ruse, potem umeknil se proti Gozdu, kjer so ga zgrabili Rusi, ktere je pa vrgel. Pri Janovu ga je prijel Ruska zaseda, iz ktere se je otél po mnogej izgubi. Drugi pa pripovedujejo, da je bil 20. in 21. dan t. m. zmagani in ubit Čehovski, in da med mrtveci sta tudi dva duhovna. Pri Krasnobrodu v Lublinskej gubernii je 24. dan t. m. bila pod Lelevelom tepena vporna truma, ki je imela 500 mož. Iz Varšave se piše, da se je 17. dan t. m. mestno svetovalstvo odpovedalo svojej službi, in tudi véliki vladika (škof) Felinski neki da je carju poslal pismo, v kterem govori, da ne more ostati v mestnem svetovalstvu, ako ne dobé Poljaci v 14 dnevih samozakonja (autonomije) pod carjevičem ruske carske rodovine. Četa Jankovskega, za ktero so pravili, da je bila po smrti polkovnika Tolla razkrojena, govore, da ima zopet 800 mož, nekteri pišejo, da celó 2000 mož, in da stoji pri Milosni. V kazmierskem gozdu je princ Wittgenstein raztepel množno vporno trumo pod Milevskim.

— Trume vojskovoda Čehovskega so se razkropile. Pri Koninu pišejo da so bili 21. dan t. m. tepeni Rusi, in ranjeni knez Wittgenstein da je ujet.

— Velika truma vojakov, ki so bili pod Čehovskim, zopet vojuje zdaj v Lublinskem pod Zaborovskim. „Czas“ pripoveduje, da Rusi prehajajo milj več čez prusko mejo.

Francozka. List „France“ pripoveduje, da je knez Metternich tako govoril, da bi se poljska reč kmalo utegnila ugodno v red spraviti. Dunajska vlada je neki pripravljena v tej zadevi podpirati Francozko. Morda bi se celó utegnile zaradi tega vlade sniti v zbor (kongres.)

— Pišejo, da je dobil Grammontski vojvoda od vlade ukaz, naj se z avstrijsko vlado pogovori, da pusti Langieviča v Pariz. „Triester Ztg.“ pa pripoveduje, da pripeljejo Langieviča v Ljubljano, od koder se ne bode smel premekniti, in „Wanderer“ piše, da se nič prav ne vé, kam ga pošljejo, pa da najbrže pride v Brno.

— Francozka vlada je poslancem vélicih vlad svetovala, naj bi krakovsko vojvodstvo bilo čisto samostojno z Leuchtenberškim vojvodom, kteri naj bi se postavil za kralja; Pruskéj in Avstrii naj bi ostalo tudi po sedaj Poznanjsko in Galicija.

Pruska. List „Opinion Nationale“ piše, da sti Ruska in Pruska med seboj naredili tak-le dogovor: 1) ako bi zahtevali ruski poveljniki, vzemó pruski uradovi novčene zaklade in politične jetnike v svoje varstvo; 2) ako bi trebalo, bodo pruski vojaki branili meje (ruske); 3) pruski uradovi imajo oblast, da smejo sprejeti ruske trume, ako bi se zdelo potrebno; 4) ako bi Rusi in Prusi oboji skupaj začeli vojevati, prevzame povelje najstarejši častnik (oficir), kteremu naj bodo združeni vojaci pokorni.

Grška. Časopis „Times“ je svetoval, naj bi se dal grški prestol princu Viljemu iz Sonderburg-Glücksburga; Earl Russel pak je svetoval, naj bode za kralja princ Viljem iz Danskega.

Kaj ozdravi revmatizem? List „Eichstädter Bienen-Ztg.“ piše, kadar ima človek revmatizem, naj se dá bučeli zbosti (pičiti), in potem da naglo pride otok, revmatizem pa izgine.

Loterija 21. marca 1863.

Trst: 66, 56, 1, 27, 7.

Dunaj 28. marca. Nadavek (agio) srebru 111.25.